

Giendomme, forekommer det mig, at man gjorde vel i, om man under de Forhold, som nu herske, hvor det er saa vanskeligt at faae Penge i Prioriteter til en nogenlunde taalelig Rente, ikke af den Slags formelle Hensyn burde lade sig forhindre fra at gaa til Forholdsregler, som man efter min Mening under andre Omstændigheder naturligvis ikke burde gaa ind paa, idet jeg bestandig, da Theatret stod som en særskilt Anstalt, var imod, at man skulde eftergive Gjælden og Renterne. Jeg skal derfor tillade mig at henstille, om vi ikke til 3die Behandling kunde komme til en mere rimelig Afgjørelse af dette Punkt.

Smith: Det er det ærede Udvalgs Forslag under Nr. 86 og 87, der have foranlediget mig til at begjære Ordet. Da jeg nemlig har en Frygt for, at det Læskud til Fredericia Latin- og Realskole, som det ærede Udvalg gennem disse Forslag har tilsigtet at skaffe Skolen, ikke vil opnaas for den ad den Vej, der er anvist ved disse Forslag, har jeg troet, at det ikke vilde være rigtigt, dersom jeg ikke her ved at meddele, hvad der er mig bekendt om Skolens Forhold, søgte at stemme det høie Thing og det ærede Udvalg for en Forandring i saa Henseende. Grunden, hvorfor jeg ikke tidligere har henvendt mig direkte til Udvalget for at søge at bevirke, at Forslaget var kommet til at foreligge noget anderledes allerede ved 2den Behandling, er ganske simpelt den, at jeg for sent var kommen til Kundskab om, at Udvalget paatenkte at knytte sit Forslag om en Bevilling af Staten til Skolen til, at der ogsaa bevilgedes Noget fra Kommunens Side. Jeg kan nu altsaa kun haabe paa, at man vil slutte sig til en Forandring, som jeg anser for nødvendig, til 3die Behandling, og det forekommer mig, at Ytringer, der faldt fra begge de ærede Ordførere for Hvertallet og Mindretallet, ikke affkræve mig alt Haab i saa Henseende. Det, som det dreier sig om, er jo, at der fra Skolens Side er begjært yderligere Læskud fra Staten til det, der allerede ydes, et Læskud af 3,000 Kr. til de 4,000 Kr., som nu for Tiden ydes, og den høitærede Minister for Undervisningsvæsenet var jo ogsaa gaaet ind derpaa ved paa Finantslovsforslaget at opføre en Post af 7,000 Kr., som altsaa vilde være at udrede af den almindelige Skolefond for det lærde Skolevæsen. Det er det samme fulde Beløb, som Udvalget søger paa sin Side at skaffe Skolen, og heri ligger altsaa, at Udvalget erkjender, at Skolen virkelig ikke kan undvære dette Beløb, at der ikke lader sig Noget slaa af i den Henseende, og det er ogsaa ganske utvivlsomt rigtigt. Skolen har netop i de senere Aar faaet en saadan Udvidelse ved den nuværende Bestyrers Virksomhed, der har haft en overordentlig Fortjeneste af denne Skoles Opkomst, at den ogsaa behøver langt større Midler, end den hidtil har havt. Discipelantallet er Aar efter Aar steget betydeligt. Det

udgjør nu rigelig 140, og at Antallet ikke er større endnu, beror ene og alene derpaa, at Bygningerne, Lokaliteterne ikke ere tilstrækkelige til at rumme flere. Men det er naturligt, at, da Skolepengene, som enhver Discipel yder, paa ingen Maade svarer til, hvad hver Discipel koster, vil netop Discipelantallets Forøgelse bevirke, at der trænges til yderligere Læskud andetsteds fra. Men dernæst har Skolen ogsaa i en anden Retning faaet en betydelig Udvidelse, den nemlig, at den nu er en fuldstændig Latin- og Realskole, som navnlig ogsaa dimitterer til Universitetet. Det har den naaet til at gjøre i de sidste 2 Aar og har gjort det med afgjort Held. Men hvad den saaledes nu præsterer og skal præstere, medfører selvfølgelig ogsaa betydelige yderligere Udgifter for Skolen, navnlig til Lærerpersonale. Det, den, saa længe den ikke præstere de saa meget, kunde nøies med med Hensyn til Lærere, det kan den paa ingen Maade nu nøies med. Det er selvfølgelig, navnlig for en Latinskole og for en Realskoles høiere Klasser, at der stilles Krav til Lærerkrafterne, som ikke kunne fyldestgøres, uden at man er i Stand til at byde dem ordentlige Vilkaar, og saadanne Vilkaar, som kunne knytte dem til Skolen. Det er netop, hvad Erfaringen har lært, at der behøves for at skaffe i det Hele et saadant Lærerpersonale, som har ført til, at Begjæringen er stillet om et yderligere Læskud af 3,000 Kr. Der er nu netop tilveiebragt et virkelig dygtigt og tilstrækkeligt Lærerpersonale; men det vil være umuligt at holde paa disse Lærere, naar der skal knibes paa Lønninger til dem, naar disse maa nedsettes, og der ikke kan sørges for deres Alderdomsforørgelse og saa videre. For at dette kan ske, er det nu aldeles nødvendigt, at Skolen faar en saadan Forørgelse i sine Indtægter, som den har begjært, og hertil kommer endnu, at der forestaar Skolen et aldeles nødvendigt større Bygningsarbejde. Jeg har allerede bemærket, at Skolen ikke kan modtage flere Elever, end den nu har, paa Grund af manglende Lokaler, men ogsaa for de Elever, som den nu har, ere Lokalerne aldeles utilstrækkelige. De ere i hygieinisk Henseende ligefrem utilbørlige, og de ere saa indskrænkede, at selve Undervisningen lider derunder. Der kan ikke deles Klasser, saaledes som Discipelantallet krævede det, og saa videre. Der maa derfor nu bevirkes en Forandring i saa Henseende. Man maa rive den gamle ubrugelige Plæt ned og bygge en ny Bygning paa to Etager. Dertil begjæres der ikke nogen Hjælp fra Staten, saaledes som man tidligere har maattet, da der var Tale om Byggeforetagender derovre. Men man maa altsaa nu gjøre Gjæld for at bygge, og denne Gjælds Forrentning og maasse Amortisation vil selvfølgelig ogsaa medføre betydelige Udgifter, saa at det er umuligt, at der i Virkeligheden kan undværes Noget af de begjærede 3,000 Kr. Dette er, som sagt, ogsaa erkjendt baade af den høitærede Mi-